

דף סד

- קיא. א.** דמי עכו"ם וחילופיה ביד עובד כוכבים – האם מותרים בהנאה לישראל?
ב. ישראל הנושה בנכרי, האם רשאי להיפרע ממנו על ידי שימכור הנכרי ע"ז או יין נסך שלו ויפרע לו דמיהם?
ג. יורשים ושותפים שאחד מהם עובד כוכבים – האם מותר לישראל לומר לשותף העכו"ם: טול אתה ע"ז או יין נסך ואני אטול דבר אחר במקומו?
- א.** אמר רב נחמן: מסתבר, דמי עכו"ם שביד עובד כוכבים מותרים, וכפי שמוכה בתוספתא. (כי המקור לאיסור דמים מוהיית חרם כמוהו, בישראל נאמר ולא בב"נ. תוס').
 לדעת התוס', אם בא לקנות מן הדמים ע"ז – הדמים אסורים. ולדעת הרו"ה מסקנת ההלכה (כפי המשתמע מהסוגיא בדף יב) שדמי עכו"ם ביד גוי אסורים.
- ב.** ישראל הנושה בנכרי, אם הלך הנכרי מעצמו ומכר ע"ז ויין נסך לפרוע חובו – מותר. אבל אם אמר לו: המתן עד שאמכרם כדי לפרוע לך – אסור, שהרי רוצה בקיומו.
 הרא"ש והר"י מדייקים מלשון הגמרא שאין איסור אלא כשאין לו נכסים אחרים או ערבויות להפרע ממקום אחר, [ואז אסור אפילו לא אמר לו בפרוש, שהרי מ"מ רוצה בקיומו. רא"ש].
 ויש חולקים.
- ג.** מי שנשתתף עם עובד כוכבים בעבודת כוכבים, אסור לומר לו: טול אתה עבודת כוכבים ואני מעות, טול אתה יין נסך ואני פירות – שהרי הוא רוצה ונהנה בקיומו. ואולם בגר שירש עם עכו"ם את אביו הקלו שיכול לומר לו זאת כל עוד לא באו לרשותו של הגר – גזרה שמא יחזור לקלקלו.
 יש שכתב שאין מותר אלא למ"ד 'יש ברירה' (עריטב"א). ויש חולקים (עתוס' ועוד).

קיב. א. גר תושב, מהו שיבטל עבודת כוכבים?

- ב.** איזהו גר תושב שמצוה להחיותו?
ג. האם מותר להפקיד או לייחד יין אצל גר תושב, ומה דין סתם יינו?
ד. האם גר תושב חשוד הוא לדיני התורה?
ה. מה דינו של גר תושב לענין עירובי חצרות בשבת?
- א.** גר תושב, אמר רב נחמן: מסתבר שאינו מבטל ע"ז מפני שאינו עובדה.
א. הוא הדין לישמעאלי שאינו עובד ע"ז (ריטב"א; ב"י ורמ"א יו"ד קמו).
ב. בירושלמי (יבמות ה, א ע"ש במפרשים) מובא שגר תושב מבטל עכו"ם של נכרי.
ג. לדברי ריש לקיש שע"ז שנשתברה מאליה מותרת, לא גרע שבירת גר תושב מנשתברה מאליה (עפ"י תוס').

ב. איזהו גר תושב שמצוה להחיותו (סה);

- רבי מאיר אומר: כל שקיבל עליו בפני שלשה חברים שלא לעבוד עכו"ם.
 וחכמים אומרים: כל שקיבל עליו שבע מצוות שקבלו עליהם בני נח.
 אחרים אומרים: שקבל עליו לקיים את כל המצוות שבתורה חוץ מאיסור נבלות.

הלכה כחכמים (ר"ן). והראב"ה כתב כר' מאיר. וצ"ע. [ורש"י בהרבה מקומות כתב שקיבל עליו שלא לעבוד ע"ז ואוכל גבלות (ע' פסחים כא: ב"ק ק"ג: ועוד). וע' בספר באר שבע סנהדרין צו: ובשו"ת ושב הכהן לז; אמת ליעקב יתרו כ,י בראשית א,כט].
וצריך שיקבל עליו שמירת ז' מצוות בפני שלשה חברים [שגם חכמים אינם חולקים על רבי מאיר בצורת הקבלה] (עפ"י רמב"ם מלכים ח וכו"מ).

ג. מיחידים אצל גר תושב יין לזמן מועט, אבל אין מפקידים אצלו (כי למשך זמן מרובה חוששים לאחלופי, או משום חשש מגע מעובדי-כוכבים הבאים אצלו. ערש"י ותוס'). ואין חילוק בין עיר שרובה ישראל או רובה עובדי-כוכבים.
יינו אסור בשתיה ומותר בהנאה. ר' שמעון (בן גמליאל. ער"ן, רש"ש) אומר: יינו יין נסך (לפי שאינו מקפיד על מגע עכו"ם. רש"י). וי"א: מותר אף בשתיה.
דעת הרמב"ם להלכה שמותר בהנאה ואסור בשתיה (טשו"ע יו"ד קכד, ב). וי"א שאעפ"י שיינו אסור בשתיה משום חתנות, כי לא חילקו בדבר, אך מגעו אינו אוסר. ויש חולקים.

ד. גר תושב הריהו כעובד כוכבים לשאר כל דבר [מלבד לענין יינו ולענין ביטול עבודת כוכבים, כאמור]. ופרש"י שכיון שלא מל חשוד הוא לכל התורה.
לכאורה נראה שעל שבע מצוות אינו חשוד לעבור, שלא כשאר גויים. ערמב"ן מכות ט.

ה. גר תושב דינו כעכו"ם לענין ביטול רשות בשבת; שאם היה ביתו פתוח לחצר שדרים שם בני ישראל, אין מועיל שיבטל להם את רשותו בשביל להתיר להם הטלטול בחצר, כשם שמועיל לעשות כן לישראל הדר שם ולא עירב [ואפילו מומר, כל שהוא משמר שבתו בשוק (= בפרהסיא) נותן רשות ומבטל רשות]. אלא כשם שבעכו"ם אין מועיל ביטולו עד שישכיר להם רשותו מערב שבת, כך דין גר תושב.

דף טה

א. האם מותר לשלוח תשורה לנכרי ביום אידו כאשר ידוע שאינו עובד ע"ז?
ב. פועל המעביר חביות ממקום למקום, והיו ביניהן חביות יין נסך – באלו אופנים שכרו מותר ובאלו אסור?
ג. ישראל שהיה מספק יין ושופכו מהחביות לנודות עובדי-כוכבים, וגם היה מעביר אותם נודות בנהר ובעבור זאת נוטל את החביות הריקות לעצמו – האם מותר הדבר?
א. מסופר על רב יהודה ורבא שהיו שולחים תשורה לאנשים מסוימים ביום אידם, כיון שידעו בהם שאינם עובדים ע"ז.

ב. עובד כוכבים ששכר ישראל להעברת מספר חביות, ובכללן היו כמה חביות יין, ואפילו חבית אחת; אם קצץ לו סכום כולל לכולן – השכר כולו אסור. ואם קצץ סכום מסוים לכל חבית וחבית – אין השכר כולו אסור אלא שכר חביות היין, שכל חבית נידונית כשכירות בפני עצמה.
גם באופן הראשון, אם לאחר שנשלמה קבלנותו (-לעתותי ערב' כפרוש התוס', דלא כמשמעות פרש"י) אמר לו להעביר לו חבית יין – אין השכר כולו נאסר אלא דמי החבית הנוספת בלבד.